

ROYAUME DE BELGIQUE

Avis 40.304/2

DE LA SECTION DE LÉGISLATION DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre des Finances, le 21 avril 2006, d'une demande d'avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un projet d'arrêté ministériel "portant détermination des modalités de la demande et du contenu des documents à déposer par les entreprises d'assurances en vue du remboursement de la taxe annuelle sur les organismes de placement collectif, sur les établissements de crédit et sur les entreprises d'assurances", a donné le 27 avril 2006 l'avis suivant :

Suivant l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, inséré par la loi du 4 août 1996, et remplacé par la loi du 2 avril 2003, la demande d'avis doit spécialement indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

La lettre s'exprime en ces termes :

"De procedure bij hoogdringendheid wordt verantwoord door de omstandigheid dat, ingevolge artikel 30 van de programmawet van 9 juli 2004, de terugbetaling door de verzekeringsondernemingen aangevraagd moet worden aan de gewestelijke directeur van de registratie Brussel binnen een termijn van twee jaar te rekenen vanaf de dag van de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad. Dat deze wet op 15 juli 2004 in de tweede editie van het Belgisch Staatsblad werd bekendgemaakt en de termijn voor indiening van de aangifte bijgevolg verstrijkt op 15 juli 2006.

Het Ministerieel besluit beoogt de teruggave van de teruggave van de jaarlijkse taks op de collectieve beleggingsinstellingen, op de kredietinstellingen en op de verzekeringsondernemingen, welke teruggave gegrond wordt op artikel 29 van de programmawet van 9 juli 2004.

Artikel 29 van de programmawet van 9 juli 2004 wijzigt artikel 161bis van het Wetboek der successierechten. Dit artikel stelt de belastbare basis inzake de jaarlijkse taks vast. Deze wijziging drong zich op omdat bij de toepassing van de bepalingen van de taks - op grond van de wijzigingen aangebracht door de programmawet van 22 december 2003 in werking getreden op 1 januari 2004 - bleek dat deze toepassing aanleiding gaf tot een aantal discriminaties. Door artikel 29 van de programmawet van 9 juli 2004 werden deze onvolkomenheden met terugwerkende kracht tot 1 januari 2004 rechtgezet.

Het betreft enerzijds de toepassing van de zogenaamde «dakfonds» bepaling van artikel 161bis, § 3, van het Wetboek der successierechten op verzekeringsondernemingen. Onder de bepalingen van de programmawet van 22 december 2003 konden enkel de beleggingsinstellingen die inschreven op financiële instrumenten genieten van deze «dakfonds» bepaling. De sommen die door verzekeringsondernemingen werden belegd in beleggingsinstellingen werden aldus dubbel belast : enerzijds bij de verzekeringsonderneming zelf waar de technische provisies en de wiskundige balansprovisies aan de taks werden onderworpen en anderzijds bij de beleggingsinstelling waar de taks ook werd geheven op de in België netto uitstaande bedragen.

Anderzijds worden door de programmawet van 9 juli 2004 voortaan ook enkel de levensverzekeringscontracten van de tak 23 die individueel worden gesloten en die vrijgesteld zijn van inkomstenbelastingen of van de taks op het lange termijnsparen onderworpen aan de taks. Zo volgen ze hetzelfde taks regime als de tak 21 producten en de tak 23 producten met gewaarborgd rendement. Voorheen werden de niet aan de inkomstenbelastingen of aan de taks op het lange termijnsparen onderworpen tak 23 producten eveneens onderworpen aan de taks.

.../...

Artikel 30 van de programmawet van 9 juli 2004 kondigde de regeling tot teruggave aan, waarbij voorzien werd dat de Minister van Financiën de modaliteiten van de aanvraag en de inhoud van de door de verzekeringsonderneming voor te leggen documenten bepaalt. Dit artikel bepaalt tevens dat de teruggave van de taks moet gevraagd worden binnen een termijn van 2 jaar te rekenen vanaf de dag van de bekendmaking van de voormelde programmawet in het Belgisch Staatsblad (15 juli 2004). De vervaldag voor de teruggave is met andere woorden 15 juli 2006."

La motivation de l'urgence énoncée au préambule de l'arrêté en projet diffère de celle énoncée dans la lettre de demande d'avis introduite par le Ministre des Finances.

Pour éviter des contestations sur la régularité formelle de la motivation spéciale de l'urgence, il y a lieu de reproduire dans le préambule de l'arrêté royal, la motivation inscrite dans la lettre de demande d'avis - au demeurant plus explicite - comme le prescrit l'article 84, § 1er, alinéa 2, des lois coordonnées sur le Conseil d'État.

*

* *

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique du projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, le projet appelle les observations ci-après.

.../...

Formalités préalables

Selon le délégué du ministre, la procédure du contrôle budgétaire est entamée. Les dates de l'avis de l'inspecteur des finances et de l'accord du Ministre du Budget devront figurer au préambule.

Fondement légal

Observation préliminaire

Selon les explications fournies au Conseil d'État par le délégué du ministre, aucun problème de contrariété avec le droit européen ne se poserait, les plaintes adressées à la Commission européenne étant restées sans suite pour les motifs suivants :

"In verband met de vraag naar de conformiteit met Europees recht van de taks op zich werden inderdaad vragen gesteld door de Europese Commissie naar aanleiding van een klacht (dossier in 2004). Een antwoord werd gegeven en de diensten DG fiscaliteit hebben ons sindsdien informeel te kennen gegeven dat ze in deze België niet verder wensen te vervolgen :

- Buitenlandse fondsen worden niet onderworpen aan bijkomende administratieve lasten vermits de belastbare grondslag al diende voor de berekening van de retributie voor de diensten van de CBFA (KB 14 februari 2003 betreffende de dekking van de werkingskosten van de CBF, artikel 6, § 2);
- Het betreft geen inbrengrecht, vallend binnen het toepassingsgebied van de Richtlijn van 17 juli 1969;
- De taks doet niet meer dan, zonder discriminatie op grond van nationaliteit van de marktdeelnemers, deze laatsten te belasten op hun activiteit die effectief op de Belgische markt heeft plaatsgevonden, daarbij een level playing field organiserend tussen binnenlandse en buitenlandse ICB's. De omstandigheid dat andere lidstaten een gelijksoortige taks kennen en daarbij geen onderscheid maken tussen een activiteit die op hun grondgebied of elders plaatsvindt, kan juridisch niet leiden tot de vaststelling van een door België georganiseerde fiscale ontwrichting van de marktvoorwaarden. Hoogstens kan daar de wenselijkheid van verdere harmonisering van fiscaal recht worden uit afgeleid;"

.../...

Examen du projet

Préambule

À l'alinéa 2, il convient de préciser qu'il s'agit de la loi-programme (1) du 9 juillet 2004.

Dispositif

Articles 1er et 2

Les articles 1er, alinéa 1er, et 2, alinéa 1er, semblent déterminer les conditions auxquelles les entreprises d'assurances peuvent obtenir le remboursement de la taxe annuelle sur les organismes de placement collectif, sur les établissements de crédit et sur les entreprises d'assurances, dès lors que cette taxe a été payée sur les provisions mathématiques du bilan et les provisions techniques au 1er janvier 2004.

L'article 30 de la loi-programme (1) du 9 juillet 2004, qui constitue le fondement légal de l'arrêté en projet, n'habilite cependant le ministre des Finances qu'à déterminer les modalités de la demande de remboursement et le contenu des documents à déposer par les entreprises d'assurances et qui justifient de l'existence de la cause du remboursement.

Les conditions proprement dites du remboursement sont fixées par l'article 161bis, §§ 3 et 5, du Code des droits de succession.

Les articles 1er, alinéa 1er, et 2, alinéa 1er, en projet, ne sont donc admissibles que s'ils n'ont pour but que de préciser les modalités techniques selon lesquelles les entreprises d'assurances concernées doivent prouver qu'elles répondent aux conditions fixées par le Code des droits de succession et qui justifient de l'existence de la cause du remboursement.

Ces dispositions doivent, dès lors, être revues afin de mieux faire apparaître qu'elles ne sont qu'une explicitation technique des conditions fixées par le Code des droits de succession.

Il convient par ailleurs de préciser qu'il s'agit de la taxe annuelle payée par les entreprises d'assurances.

Annexe

1. Comme en conviennent le délégué du ministre et l'administration, la mention "le repreneur déclare s'engager à répartir la restitution entre les co-ayants droit et décharge ce faisant l'administration de toute responsabilité qui pourrait découler de la restitution vis-à-vis des co-ayants droit ou des créanciers éventuels de l'ayant cause", ne relève pas des pouvoirs que le ministre tient de l'article 30, alinéa 3, de la loi-programme (1) du 9 juillet 2004. Elle sera donc omise.

2. Dans la rubrique "2. Fonds de fonds" au premier tiret du point 2 du 2. a), la question se pose de savoir s'il ne convient pas de viser la participation indirecte plutôt que la participation directe.

Il convient au deuxième tiret de la même disposition de viser les "rapports financiers annuels".

3. Le Ministre des Finances n'ayant pas vocation à toujours être Vice-Premier Ministre, il y a lieu de remplacer les mots "Notre Vice-Premier Ministre et Ministre des Finances" par les mots "Notre Ministre qui a les finances dans ses attributions".

La chambre était composée de

Messieurs	Y. KREINS,	président de chambre,
	J. JAUMOTTE,	conseillers d'État,
Mesdames	M. BAGUET,	
	A.-C. VAN GEERSDAELE,	greffier.

Le rapport a été présenté par M. J. REGNIER, premier auditeur chef de section.

LE GREFFIER,

LE PRÉSIDENT,

A.-C. VAN GEERSDAELE

Y. KREINS

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 40.304/2

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 21 april 2006 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Financiën verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een ontwerp van ministerieel besluit "tot vaststelling van de modaliteiten van de aanvraag en de inhoud van de door de verzekeringsondernemingen voor te leggen documenten met het oog op de teruggave van de jaarlijkse taks op de collectieve beleggingsinstellingen, op de kredietinstellingen en op de verzekeringsondernemingen", heeft op 27 april 2006 het volgende advies gegeven :

Overeenkomstig artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996 en vervangen bij de wet van 2 april 2003, moeten in de adviesaanvraag in het bijzonder de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt de motivering in de brief met de adviesaanvraag als volgt :

"De procedure bij hoogdringendheid wordt verantwoord door de omstandigheid dat, ingevolge artikel 30 van de programmawet van 9 juli 2004, de terugbetaling door de verzekeringsondernemingen aangevraagd moet worden aan de gewestelijke directeur van de registratie Brussel binnen een termijn van twee jaar te rekenen vanaf de dag van de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad. Dat deze wet op 15 juli 2004 in de tweede editie van het Belgisch Staatsblad werd bekendgemaakt en de termijn voor indiening van de aangifte bijgevolg verstrijkt op 15 juli 2006.

Het Ministerieel besluit beoogt de teruggave van de teruggave van de jaarlijkse taks op de collectieve beleggingsinstellingen, op de kredietinstellingen en op de verzekeringsondernemingen, welke teruggave gegrond wordt op artikel 29 van de programmawet van 9 juli 2004.

Artikel 29 van de programmawet van 9 juli 2004 wijzigt artikel 161*bis* van het Wetboek der successierechten. Dit artikel stelt de belastbare basis inzake de jaarlijkse taks vast. Deze wijziging drong zich op omdat bij de toepassing van de bepalingen van de taks - op grond van de wijzigingen aangebracht door de programmawet van 22 december 2003 in werking getreden op 1 januari 2004 - bleek dat deze toepassing aanleiding gaf tot een aantal discriminaties. Door artikel 29 van de programmawet van 9 juli 2004 werden deze onvolkomenheden met terugwerkende kracht tot 1 januari 2004 rechtgezet.

Het betreft enerzijds de toepassing van de zogenaamde «dakfonds» bepaling van artikel 161*bis*, § 3, van het Wetboek der successierechten op verzekeringsondernemingen. Onder de bepalingen van de programmawet van 22 december 2003 konden enkel de beleggingsinstellingen die inschreven op financiële instrumenten genieten van deze «dakfonds» bepaling. De sommen die door verzekeringsondernemingen werden belegd in beleggingsinstellingen werden aldus dubbel belast : enerzijds bij de verzekeringsonderneming zelf waar de technische provisies en de wiskundige balansprovisies aan de taks werden onderworpen en anderzijds bij de beleggingsinstelling waar de taks ook werd geheven op de in België netto uitstaande bedragen.

Anderzijds worden door de programmawet van 9 juli 2004 voortaan ook enkel de levensverzekeringscontracten van de tak 23 die individueel worden gesloten en die vrijgesteld zijn van inkomstenbelastingen of van de taks op het lange termijnsparen onderworpen aan de taks. Zo volgen ze hetzelfde taks regime als de tak 21 producten en de tak 23 producten met gewaarborgd rendement. Voorheen werden de niet aan de inkomstenbelastingen of aan de taks op het lange termijnsparen onderworpen tak 23 producten eveneens onderworpen aan de taks.

.../...

Artikel 30 van de programmawet van 9 juli 2004 kondigde de regeling tot teruggave aan, waarbij voorzien werd dat de Minister van Financiën de modaliteiten van de aanvraag en de inhoud van de door de verzekeringsonderneming voor te leggen documenten bepaalt. Dit artikel bepaalt tevens dat de teruggave van de taks moet gevraagd worden binnen een termijn van 2 jaar te rekenen vanaf de dag van de bekendmaking van de voormelde programmawet in het Belgisch Staatsblad (15 juli 2004). De vervaldag voor de teruggave is met andere woorden 15 juli 2006."

De motivering van het spoedeisend karakter in de aanhef van het ontworpen besluit verschilt van de motivering in de brief met de door de Minister van Financiën ingediende adviesaanvraag.

Om betwistingen te voorkomen over de formele regelmatigheid van de bijzondere redenen die worden opgegeven voor het verzoek om spoedbehandeling, dient in de aanhef van het koninklijk besluit de in de brief met de adviesaanvraag- die overigens explicieter is - opgenomen motivering te worden overgenomen, zoals voorgeschreven bij artikel 84, § 1, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

*
* *

Aangezien de adviesaanvraag is ingediend op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling Wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten, haar onderzoek tot de rechtsgrond van het ontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Voorafgaande vormvereisten

Volgens de gemachtigde van de minister is de procedure voor de begrotingscontrole in gang gezet. De data van het advies van de inspecteur van financiën en van de akkoordbevinding van de Minister van Begroting moeten worden vermeld in de aanhef.

.../...

Rechtsgrond

Voorafgaande opmerking

Volgens de door de gemachtigde van de minister aan de Raad van State verstrekte uitleg, zou er geen enkel probleem van strijdigheid met het Europees recht rijzen, aangezien de tot de Europese Commissie gerichte klachten zonder gevolg zijn gebleven om de volgende redenen :

"In verband met de vraag naar de conformiteit met Europees recht van de taks op zich werden inderdaad vragen gesteld door de Europese Commissie naar aanleiding van een klacht (dossier in 2004). Een antwoord werd gegeven en de diensten DG fiscaliteit hebben ons sindsdien informeel te kennen gegeven dat ze in deze België niet verder wensen te vervolgen :

- Buitenlandse fondsen worden niet onderworpen aan bijkomende administratieve lasten vermits de belastbare grondslag al diende voor de berekening van de retributie voor de diensten van de CBFA (KB 14 februari 2003 betreffende de dekking van de werkingskosten van de CBF, artikel 6, § 2);
- Het betreft geen inbrengrecht, vallend binnen het toepassingsgebied van de Richtlijn van 17 juli 1969;
- De taks doet niet meer dan, zonder discriminatie op grond van nationaliteit van de marktdeelnemers, deze laatsten te belasten op hun activiteit die effectief op de Belgische markt heeft plaatsgevonden, daarbij een level playing field organiserend tussen binnenlandse en buitenlandse ICB's. De omstandigheid dat andere lidstaten een gelijksoortige taks kennen en daarbij geen onderscheid maken tussen een activiteit die op hun grondgebied of elders plaatsvindt, kan juridisch niet leiden tot de vaststelling van een door België georganiseerde fiscale ontwrichting van de marktvoorwaarden. Hoogstens kan daar de wenselijkheid van verdere harmonisering van fiscaal recht worden uit afgeleid;"

Onderzoek van het ontwerp

Aanhef

In het tweede lid dient te worden gepreciseerd dat het gaat om de programmawet (1) van 9 juli 2004.

.../...

Dispositief

Artikelen 1 en 2

Het laat zich aanzien dat de artikelen 1, eerste lid, en 2, eerste lid, de voorwaarden vaststellen waaronder de verzekeringsondernemingen de terugbetaling kunnen verkrijgen van de jaarlijkse belasting op de collectieve beleggingsinstellingen, op de kredietinstellingen en op de verzekeringsondernemingen, aangezien die belasting betaald is op de wiskundige balansprovisies en technische reserves van 1 januari 2004.

Artikel 30 van de programmawet (1) van 9 juli 2004, die de rechtsgrond vormt van het ontworpen besluit, machtigt de Minister van Financiën evenwel alleen om de nadere regels te bepalen voor het indienen van de aanvraag en de inhoud van de door de verzekeringsonderneming voor te leggen documenten die het bestaan van de oorzaak der terugbetaling rechtvaardigen.

De eigenlijke voorwaarden voor de terugbetaling worden vastgesteld in artikel 161*bis*, §§ 3 en 5, van het Wetboek der Successierechten.

De ontworpen artikelen 1, eerste lid, en 2, eerste lid, zijn dus alleen aanvaardbaar indien ze slechts tot doel hebben de technische aspecten te preciseren van de wijze waarop de betrokken verzekeringsondernemingen moeten bewijzen dat ze voldoen aan de voorwaarden gesteld in het Wetboek der Successierechten en die het bestaan van de oorzaak der terugbetaling echtvaardigen.

Deze bepalingen moeten bijgevolg worden herzien om duidelijker te doen uitkomen dat zij slechts een technische uitleg vormen van de voorwaarden vastgesteld in het Wetboek der Successierechten.

Bovendien moet worden gepreciseerd dat het gaat om de jaarlijkse door de verzekeringsondernemingen betaalde belasting.

Bijlage

1. De gemachtigde van de minister en het bestuur zijn het ermee eens dat de vermelding "de rechtsopvolger verklaart er zich toe te verbinden de teruggave te verdelen onder de medegerechtigden en ontslaat hierbij de administratie van elke aansprakelijkheid die uit de teruggave ten opzichte van de medegerechtigden of de eventuele schuldeisers van de rechtsopvolger zou kunnen voortvloeien", niet ressorteert onder de bevoegdheden die de minister ontleent aan artikel 30, derde lid, van de programmawet (1) van 9 juli 2004. Ze moet dus vervallen.

2. In de rubriek "2. Dakfondsen", rijst de vraag of naast het eerste streepje van punt 2 van 2.a) niet behoort te worden verwezen naar de onrechtstreekse deelneming in plaats van naar de rechtstreekse deelneming.

Naast het tweede streepje van dezelfde bepaling dient te worden verwezen naar de "financiële jaarverslagen".

3. Aangezien de Minister van Financiën niet voor altijd Vice-Eerste Minister zal zijn, dienen de woorden "Onze Vice-Eerste Minister en Minister van Financiën" vervangen te worden door de woorden "Onze Minister bevoegd voor Financiën".

De kamer was samengesteld uit

de Heren	Y. KREINS,	kamervoorzitter,
	J. JAUMOTTE,	staatsraden,
Mevrouwen	M. BAGUET,	
	A.-C. VAN GEERSDAELE,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. REGNIER, premier auditeur chef de section.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. JAUMOTTE.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A.-C. VAN GEERSDAELE

Y. KREINS